

SAMENVATTING

De tandheelkundige professionals lijken tot nu toe nauwelijks een rol van betekenis te spelen in het terugdringen van tabaksgebruik. Dit is opvallend, omdat roken de mondgezondheid negatief beïnvloedt en ernstige orale aandoeningen veroorzaakt. De mondhygiënist is gezien haar aandacht voor preventie uitermate geschikt voor het leveren van een actieve bijdrage aan het stoppen met roken. Inmiddels is er veel bekend over stopondersteuning in de tandheelkundige praktijk in het algemeen en door de mondhygiënist in het bijzonder. In Europa bestaat er consensus over de wijze waarop dit aangepakt zou moeten worden. In Nederland is dit echter nog niet geformaliseerd. Voor succesvol beleid op dit terrein, is kennis nodig over de feitelijke rol van de mondhygiënist op dit gebied en over de factoren die dit gedrag beïnvloeden. De vraag die in dit onderzoek centraal stond luidde dan ook: 'Welke rol spelen mondhygiënist bij de ontmoediging van tabaksgebruik?'

Het conceptueel model van dit onderzoek is gebaseerd op de 'theory of planned behavior' van Icek Ajzen. Het conceptueel model veronderstelt dat gedrag beïnvloed wordt door attitude, de mening van anderen (de 'subjectieve norm') en *self-efficacy*. Bovendien zijn er factoren die het gedrag mogelijk belemmeren. Om de onderzoeksvraag te beantwoorden, is een empirisch onderzoek uitgevoerd. Aan een steekproef van 249 mondhygiënist is een vragenlijst met 51 items verstuurd. De respons bedroeg 58 procent.

Uit de resultaten blijkt dat zowel attitude, als *self-efficacy* en de subjectieve norm een significant verband vertonen met het rookontmoedigingsgedrag. Uit een regressie-analyse blijkt echter dat wanneer deze drie factoren gezamenlijk worden opgenomen in een regressiemodel, alleen attitude een significante voorspeller is van gedrag. Tevens is nagegaan welke bijdrage 'perceived behavioral control' (PBC) (de belemmerende en faciliterende factoren samen met de *self-efficacy*-items) levert aan gedrag. Uit de tweede regressieanalyse blijkt dat PBC, na attitude een significante bijdrage levert aan het voorspellen van gedrag.

De uiteindelijke conclusie van het onderzoek luidt dat de meeste mondhygiënist positief staan tegenover rookontmoediging. Deze attitude is de belangrijkste voorspeller van hun gedrag. Overige factoren lijken van onderschikt belang. Het handelen van de mondhygiënist heeft echter iets halfslachtigs: zij stellen roken aan de orde tijdens het consult en adviseren rokers om te stoppen, daarna worden de meeste cliënten echter aan hun lot overgelaten. Dit is een gemiste kans, omdat de kans op het slagen van een stoppoging zonder ondersteuning vrijwel nihil is.